

ePortfolio

– Opas lukion aloittajalle

Stadin eKampus

Helsingin kaupungin opetusvirasto
Nuoriso- ja aikuiskoulutuslinja

OPPIMIS-
YMPÄRISTÖT

Sisältö

1. Mikä portfolio?	2
2. Miksi portfolio?	3
3. Oppiminen.....	4
4. Esimerkkejä portfolion käytöstä.....	4
5. Miten hyödyt portfoliosta?	7

1. Mikä portfolio?

Reppu, joka ei paina. Tasku, johon mahtuu. Helppo nettisovellus, johon pääset tietokoneelta, tabletilta ja mobiililaitteilla. Tätä kaikkea on ePortfolio. Tästä oppaasta saat perustiedot portfoliotyöskentelystä ja opettajiltasi kuulet lisää.

Portfolio on sähköinen reppu, jonka taskuihin ja lokeroihin pakkaat oppimisessa tarvittavat välineet ja aineistot. Voit tehdä muistiinpanojasi ja muita koulutehtäviä portfolioosi. Hyödyt jo lyhyellä aikavälillä, kun löydät tekemäsi koulutehtävät yhdestä paikasta. Portfolion avulla saat helposti opettajalta palautetta oman oppimisesi edistymisestä, mutta myös virheistä ja kuinka ne korjataan.

Sinä – tai koulukaverisi – kirjoitat osan ylioppilaskokeistasi jo sähköisessä muodossa, mistä syystä tietokoneella työskentely tulee lisääntymään koulussa koko kolmivuotisen lukiosi ajan. Pitkällä aikavälillä muistiinpanojen, harjoitustöiden ja projektien kokoaminen lukion aikana auttaa sinua valmistautumisessa ylioppilaskokeisiin. Voit kerätä portfolioosi:

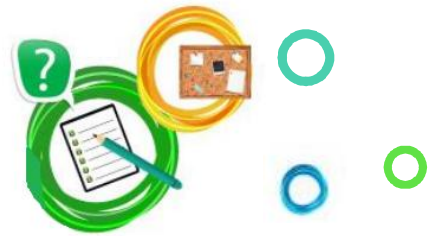
- oppimisen välivaiheita: omia ajatuksia, luonnoksia, muistiinpanoja, kesken jääneitä tehtäviä, valmiita tehtäviä, esseen alkuja
- kirjallisia tuotoksia: referaatteja, koevastauksia, esseitä, työselosteita, tutkimusraportteja ja tutkielmia
- kuvallisia tuotoksia: luonnoksia, valokuvia, käsittekarttoja, kaavioita, videoklippejä
- äänitiedostoja – kuten ääneen ajattelua – haastatteluja, esimerkkejä suullisesta

- kielitaidosta ja omaa itsearviointia
- näiden kaikkien yhdistelmiä esimerkiksi oppimispäiväkirjan ja päättötyön muodossa.

ePortfolio on siis oppimisportfolio. Portfolioon ei ole tarkoitus tallentaa vain lukioajan parhaita tuotoksia, vaan kaikkea, mistä arvelet olevan hyötyä oppimisellesi. Opettaja näkee paremmin, missä mennään ja saat häneltä helposti ohjausta ja palautetta. Portfolioon tallennetuilla tuotoksillasi voit myös näyttää osaamistasi kokeen ohella ja suorittaa kursseja.

Opettajasi ohjaa sinua tämän uuden työvälineen käytössä. Jaat omia tuotoksiasi opettajille, mutta voit jakaa niitä myös kavereillesi ja koulun ulkopuolisille. Sinä päätät!

2. Miksi portfolio?

Sähköinen portfolio tekee oppimisen prosessistasi läpinäkyvää. Opettajasi voi seurata sinun yksilöllistä työskentelyäsi ja ohjata oikeassa kohdassa. Voit saada palautetta jo ponnistelusi aikana (ymmärsitkö tehtävän oikein, lähtikö hyvin alkuun, mistä löydät lisätietoja) eikä pelkästään loppukokeessa pisteinä ja numeroina. Palaute ja arviointi edistävät oppimistasi tehokkaammin, kun ne eivät jää vain kurssin loppuun.

Opettajasi antavat ohjeita siitä, mitä tehdään portfolioissa ja mitä muuten. Mutta kysy myös kaveriltasi, mitä hän tallentaa portfolioon. Jakakaa vastauksia ja hyviä ideoita toisillenne! Lukio on yhteinen projekti, ja useimpien mielestä opiskelu on mukavampaa yhdessä kuin yksin. Opiskelutaitoja voi oppia toisilta eikä tietotaidon jakaminen ole keneltäkään pois. Portfolio on kuin oppimisen Facebook, jossa voi peukuttaa kaverin oivalluksia.

Kukaan ei oleta, että olet lukion alussa valmis osaaja. Opettajat ovat oppimisen asiantuntijoita ja valmentavat sinua oppimistehtävillä ja palautteella. Jatkossa portfoliotyöskentelyllä halutaan mahdollistaa lukiolaisen joustavia opintopolkua. Tämä tarkoittaa yhdelle mahdollisuutta monipuolistaa aine- ja kurssivalintoja tai jouduttaa etenemistä, toiselle taas yksilöllistä, oikea-aikaisesti kohdennettua lisäharjoittelua.

3. Oppiminen

Aktiivinen ihminen oppii, passiivinen on vain läsnä. Oman portfolion suunnittelu kehittää itseohjautuvuutta. Mitä osaan jo? Mitä osaamista minun pitää vielä hankkia, jotta pääsen tavoitteeseeni? Mitä teen toisin seuraavalla kurssilla? Taitojesi ja ajattelusi yksilöllinen kehitys tulee näkyväksi omassa portfolioissasi, mikä parantaa motivaatiotasi. Opettajat näkevät dokumenteista koko opiskelijan lukioaikaisen kehittymisen ja voivat tukea hänen etenemistään kohti parempia oppimistuloksia.

Portfolio on mainio työkalu ilmiöpohjaiseen työskentelyyn. Mieti vaikka ilmiötä nimeltä ihminen. Voit liittää biologiassa ihmisestä oppimiasi uusia asioita aiemmin esimerkiksi terveystiedon tai psykologian tunneilla tekemiisi omiin tuotoksiin. Aineistoa luokittelemalla oivallat itse oppiaineiden yhteydet ja näkökulmaerot.

ePortfoliossa oppimista tukee myös **henkilökohtainen opiskelusuunnitelma** eli HOPS. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tekeminen aloitetaan opintojen alkuvaiheessa, jolloin siihen kirjataan omat tavoitteet ja toiveet siitä, mitä opiskelullaan haluaa saavuttaa. Suunnitelmaan palataan opintojen aikana, ja sitä käytetään tavoitteiden seuraamiseen ja tarkentamiseen yhdessä opettajien ja opinto-ohjaajien kanssa.

Oppiminen on tie, ePortfolio tälle tielle suunniteltu huippuväline vuosimallia 2015! ePortfolio luo henkilökohtaisen oppimisympäristön, josta saattaa riittää jaettavaa vielä jatko-opintoihin tai töihin haettaessa.

4. Esimerkkejä portfolion käytöstä

Suunnittele opintosi HOPSaamalla

- Aloita opintosi kirjaamalla odotuksesi ja toiveesi lukio-opiskelulle henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaasi.
- Mieti myös vahvuuksiasi ja kehittymistarpeitasi.
- Tarkenna tavoitteesi ja seuraa niiden edistymistä.
- Jaa suunnitelmasi opettajasi / ohjaajasi kanssa.
- Pohdi viikoittaista ajankäyttöäsi ja tee sille suunnitelma; päätä milloin opiskelet ja miten paljon aikaa käytät harrastuksiin ja lepoon.
- Tee suunnitelmat myös jatko-opintoja ja uraa varten; näitä voit palata täydentämään ja tarkentamaan opintojen edetessä.

Oppitunnilla

- Kirjoita muistiinpanoja.
- Jaa osa muistiinpanoista kaverillesi ja vertaillkaa niitä.
- Kommentoi toisen opiskelijan tuotosta.
- Jaa kirjoituksesi opettajalle.
- Ota kuva laskusta: omasta, malliratkaisusta tai kummastakin.
- Tallenna työselosteita äänitiedostona tai videona.
- Opettaja voi antaa oppimistehtäviä, jotka korvaavat kurssikoetta tai ovat muuten arvioinnin osa.

Kotona

- Tallenna suunnitelmia ja luonnoksia.
- Piirrä mind mappeja ja kaavioita.
- Tee ainakin osa kotitehtävistä portfolioon.
- Kirjoita opettajalle kysymyksiä
  - tehtävän ymmärtäminen ja täsmentäminen
  - jos teit tehtäviä kirjan perusteella, kerro mikä oppikirjan tekstissä ei ihan avautunut.
- Tallenna opettajan arvioimat tehtävät (esim. esseet, aineet, referaatit, laskut)
  - kertaan helposti kokeeseen
  - viritä muistijäljet valmistautuessasi yo-kokeeseen
  - hyödynnä opettajan palautteet maksimaalisesti.

Opintokäynnillä

- Ota valokuva kiinnostavasta kohteesta.
- Liitä siihen kommentti, jossa kerrot oppimastasi.
- Kommentti voi olla äänitiedosto, video tai multimediaa.
- Merkitse muistiin mihin (kurssin tai projektin) sisältöön opintokäynti liittyy.

Harrastuksissa

- Ota kuva, video tai kirjoita muistiin
  - mitä opit harrastuksessasi?
  - missä haluat kehittyä paremmaksi?

- Dokumentoi portfolioon kaikki osaamisesi, esimerkiksi vastuulliset tehtävät tiimeissä, oppilaskunnassa, ohjaustyössä, järjestöissä.
- Opiteko sellaista, joka liittyy johonkin kouluaineeseen tai koulun projektiin?

Taustatiedon kerääminen

Lukion loppuvaiheessa saatat tehdä päättötyön, tutkielman tai lukiodiplomin. Voit hyödyntää lähdeaineistoja, linkkejä ja eri kurssien oppimistehtäviä, jotka olet tallentanut omaan portfolioosi kiinnostustesi perusteella

Osaamisen näyttäminen

- Aiemmin, esimerkiksi muussa koulussa, tehdyt opintosuoritukset tai raportin niistä voi antaa opettajalle arvioitavaksi portfolioissa.
- Aktiivinen opiskelija voi esitellä tietojaan ja taitojaan portfolioissa yli kurssi- ja ainerajojen, esim. musiikin harrastaja, kielen osaaja, taitava laskija.
- Itsenäiseen työskentelyyn pystyvä voi jouduttaa lukio-opintojaan täyttämällä tuotoksillaan portfolioa opetussuunnitelman osaamistavoitteiden mukaan.
- Kesken jäänyttä kurssisuoritusta voi täydentää portfolioissa.

Yhteisöllinen oppiminen

Portfolioa on mahdollista työstää myös ryhmissä tai yhteisöllisesti. Se tekee mahdolliseksi vertaispalautteen saamisen muilta opiskelijoilta. Toisten tuotosten ja projektin etenemisen seuraaminen on myös itselle opettavaista. Opettaja näkee ryhmän yhteisestä portfolioista, kuinka ryhmäläiset osallistuvat työskentelyyn.

Lukiossa opiskellaan muutenkin kuin luokkahuoneessa. Jollakin jaksolla opiskellaan yhteisesti tietyn ilmiön kimpussa tai tehdään projekteja. Ilmiön tai projektin yhteinen oppimisprosessi ja -tuotokset voidaan jakaa portfolioissa opettajalle, muille opiskelijoille ja koulun ulkopuolisille kiinnostuneille.

Portfolio itsearvioinnin välineenä

Oma oppiminen kehittyy, kun mietit sitä. Kirjoittamalla ajattelu syventää omaa oppimisprosessia. Jaa muistiinpanoja pohdinnastasi myös opettajalle.

Tässä muutamia reflektion apukysymyksiä:

Ennen kurssia tai projektia:

- Miksi valitsit kyseisen projektin?
- Mitkä kurssin tavoitteet ja päämäärät kiinnostavat sinua itseäsi henkilökohtaisesti?
- Mihin yleisempään ilmiöön kurssi tai projekti liittyy?

Kurssin tai projektin jälkeen:

- Kerro muutama taito tai asia, jonka opit kurssin tehtäviä tehdessäsi.
- Mitä opit ja miten opit?
- Missä tehtävissä työskentely oli sinulle vaikeaa? Miksi?
- Missä tehtävissä työskentelit parhaiten, miksi?
- Oliko jokin liian vaativaa tai liian helppoa?
- Mitä ajattelet kurssin sisällöstä?
- Kuinka työskentelyä tai tehtäviä voisi muuttaa?
- Mitä muuta haluat opettajalle kertoa?

5. Miten hyödyt portfoliosta?

Opettaja on lukiolaisen oppimisen ohjaaja. Portfolioon tallennettujen oppimistehtävien kautta opettaja näkee paremmin, missä mennään. Saat yksilöllisempää ohjausta ja palautetta opettajaltasi, mikä hyödyttää sinun oppimistasi ja kehittymistäsi.

Valmentautuminen ylioppilaskokeisiin portfolion avulla on tehokasta. Omat tehtävät, muistiinpanot ja palautteet tuovat asioita mieleen ja auttavat kokonaisuuksien hahmottamisessa.

ePortfolio tuo upean lisän lukiolaisen työkalupakkiin. Lukio kestää monta tuhatta tuntia ja satoja päiviä. Ne tarjoavat loistavan mahdollisuuden kehittää omia opiskelutaitojaan uudelle tasolle. Lukion jälkeen useimmat siirtyvät opiskelemaan itseä kiinnostavia aloja. Hyödyt parantuneista opiskelutaidoistasi alalla jos toisellakin. Kun olet tutustunut itseesi opiskelijana, pystyt myös paremmin tunnistamaan, millainen opiskelu ehkä sopii sinulle parhaiten tulevaisuudessa.

Portfolion kokoamisen aikana järjestät ja luokittelet tuotoksiasi moneen kertaan. Samalla pohdit oppimaasi monelta eri kannalta. Henkilökohtainen ePortfolio auttaa jäsentämään paremmin ilmiöitä oppiaineiden takana ja ymmärtämään oppimaasi paremmin.

Paras opiskeluasenne on uteliaisuus itseä, muita, kulttuuria ja luontoa kohtaan. Omasta henkilökohtaisesta portfoliostasi tunnistat helpommin, mikä sinua on kiinnostanut lukioaikana ja miksi. Oman oppimisen itsearviointi kannattaa siis tehdä ajatuksella.

HOPSin eli henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tekeminen ePortfoliossa auttaa sinua suunnittelemaan omaa opiskeluasi ja oppimistasi, ja se on arvokas väline myös itsearvioinnissa. HOPSissa voit pohtia mm. odotuksiasi ja toiveitasi opiskelulle, tehdä suunnitelman ylioppilastutkinnon suorittamisesta ja jatko-opinnoistasi. Kun lisää HOPSin osaksi portfoliotasi, näet heti, miten olet opinnoissasi edistynyt.

Portfoliotyökalu helpottaa ryhmätöiden ja yhteisten projektien tekemistä. Yhdessä opiskelu on monella tavoin opettavaista. Toisten kanssa voi ratkoa laskujen haasteita ja esseen rakennetta. Voit jakaa osaamistasi, auttaa toista, mutta myös saada vertaisapua muiltakin kuin opettajalta. Opiskelutaitoja voi oppia toisilta, ja erilaiset näkökulmat haastavat ajattelemaan. Yhteiset tavoitteet ja deadlinekannustavat työskentelemään silloin, kun ei yksin jaksaisi edes aloittaa. Yhdessä tekemisen taitoja odotetaan esimerkiksi yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja työelämässä.

Portfolion tekemisessä voit hyödyntää luovuuttasi, erilaisia mediaelementtejä ja tieto- ja viestintäteknikkaa. Opit samalla jatko-opiskelussa ja työelämässä tarvittavia taitoja, esimerkiksi tietoteknologian käyttöä ja kuinka oppia uusia asioita tehokkaasti.

Opiskelijan ePortfolio on persoonallinen kuin sormenjälki!

Oppaan teksti: Raija Anttila

Kuvat: Anne Muhonen

Työryhmä: Raija Anttila, Pasi Silander, Eerika Kokkonen
2015

Lisätietoa ePortfoliosta ja sen käytöstä lukiossasi saat opettajilta sekä oman lukion rehtorilta.